

IN MEMORIAM BECSEI JÓZSEF
(1937 – 2022)

Már a csillagok között kutat az életének 86. évében 2022. szeptember 14-én elhunyt Becsei József geográfus professzor.

Becsei József szakmai életútja nem tekinthető szokványosnak. Következik ez egyrészt abból, hogy tehetsége sem volt szokványos. Pusztaföldvári kisiskolásként nem csak befogadta az ismereteket, mindig érdekelték a jelenségek között fennálló összefüggések. Kisgyermekkorra első élményeit tanyai környezetben szerezte. A tanya, mint a magyar településrendszer jellegzetes eleme a továbbiakban is meghatározta kutatói munkásságát. Szegénysorsú napszámos család középső gyermekeként 1951-ben került az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium orosz tagozatos osztályába. Kollégistaként bekapcsolódott az

intézmény színes diákvilágába. Kiválóan sportolt és a színjátszókör jeles tagjaként gyakorta fellépett a város üzemében, ünnepélyeken.

Középiskolai évei alatt nagy formátumú kiváló tanáregyéniségek sorával találkozott. A családot pótló támogató légkörű kollégium igazgatója, Révész Pál és a fiatal nevelőtanár, a földrajz-történelem szakos Keller József jellemformáló és hivatást választó hatása kiemelkedő volt életében. Harmadik osztályos diákként a gimnázium földrajz szakkörében pallérozta tudását. Tanára javaslatára jelentkezett az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyre (akkor Rákosi Mátyás Tanulmányi Verseny), ahol országos IV. helyezést ért el. Végzősként ismét jelentkezett a megmérettetésre és ezúttal az országos III. helyezést érte el. Ezzel az eredménnyel nevéhez kötődik az iskola első országos sikere. Barátjával és iskolatársával Szabó Ferencsel¹ együtt ők voltak az elsők a gimnázium országos tanulmányi sikereiben.

Becsei József és Szabó Ferenc

Kerti Károly művésztanár grafikája (1955)

Kiválóságát elismerve negyedikes gimnazistaként ő tarthatta az első és a második osztályosoknak a földrajz szakkört. Jeles tanulmányi eredményéért és példaértékű közösségi munkájáért az iskolavezetés Aranykoszorús Táncsics – jelvénnel ismerte el.

¹ Dr. Szabó Ferenc történész, levéltáros, múzeumigazgató. 1955-ben történelem OKTV I helyezette. Kerti Károly a gimnázium művésztanára mindkettőjükéről grafikát készített. Ezekkel a képekkel kezdődik az iskola OKTV és OSZTV versenyek díjazottjainak dicsősfala.

Továbbtanulási elképzelései határozottak voltak. Földrajz-történelem szakos középiskolai tanár akart lenni. Ilyen szakpárosítás akkor csak a Debreceni Tudományegyetemen volt, ezért választotta ezt az egyetemet. A földrajz-történelem szakos diploma megszerzése után 1959-ben Békésen a Szegedi Kiss István Gimnáziumban tanított egy évtizeden keresztül. Tanári munkáját alázattal, igényes következetességgel és humánummal végezte. Eredményeit elismerve 23 évesen kinevezték a középiskola kollégiumának vezetőjévé. Becsei József egy interjúban így foglalta össze az itt eltöltött éveket:

” Számomra a békési évek jelentősen meghatározták az életem későbbi alakulását, rengeteg tudást, tapasztalatot és új lehetőségeket szereztem és kaptam. Ez az évtized hozta meg az első szakmai sikereket, vezetői tapasztalatokat és az igaz szerelmet. Itt ismertem meg feleségemet, aki mindenben támogat és segít a mai napig.,,

1970-től egy újabb korszak kezdődött életében és csaknem két évtizedig a közéletben vállalt szerepet. A hazai geográfia jeleivel élénk és egyre szélesedő kapcsolatot alakított ki, kutatási eredményei ismertté és elismertté tették. A Békés Megyei Tanács kulturális osztályának vezetőjeként geográfus szemlélettel szervezte és alakította a megye kulturális és tudományos életét. Pontosan tisztában volt azzal, hogy Békés megye szellemi és tudományos értelemben mennyire felzárkóztatásra szorul. A megye versenyképességének javítását és az itt élők, elsősorban a fiatalok jövőjét az oktatási szolgáltatások bővítésével és eredményességének növelésével képzelte el. Számos intézmény a javaslata, illetve a segítsége jóvoltából valósult meg. (Békéscsabai Tanítóképző Főiskola, Művészeti Szakközépiskola, Mezőberényi Kéttanítási Nyelvű Gimnázium, Békés Megyei Könyvtár) Döntő érdemei voltak abban is (Enyedi György és Tóth József mellett), hogy a Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Intézete Alföldi Osztályát 1973-ban Békéscsabán hozták létre. Az intézetalapítás jelentőségét az a tény mutatja, hogy ekkor csak Budapesten működött társadalomtudományokkal foglalkozó kutató bázis akadémiai szinten. Becsei Józsefnek nagy szerepe volt abban, hogy a szegedi egyetem földrajzkutatóját és oktatóját, Tóth Józsefet megnyerte a feladatnak, és indulásakor ő vezette a csabai intézetet, mely rövid idő alatt a megye egyik legjelentősebb szellemi műhelyévé vált, a kutatás terepnumát és eredményeit tekintve az Alföldkutatás központjaként tartották számon. Kiváló kutatók és egyetemi oktatók sora nevelődött ki az intézetben. A kutatási eredmények a szakma által méltatott publikációkban és számos fejlesztési dokumentumban is megjelentek a releváns döntéshozatalokat segítve.

Talán kevésbé ismert, hogy Becsei József tudományos, tudományszervező és segítő munkássága túlnőtték Békés megye határain. Személyének köszönhető

többek között, hogy a hazai geográfia jeles gyűjteménye² megfelelő épületet kapott és létrejött a Magyar Földrajzi Múzeum.

Becsei József a rendszerváltás után a fővárosban, az MTA Földrajztudományi Kutatóintézetben folytatta munkáját. 1992-ben Mészáros Rezső, a JATE TTK Dékánja, geográfus professzor felkérte, hogy vegyen részt az induló geográfusképzés tematikájának kidolgozásában. 1995-ben habilitált és Göncz Árpád köztársasági elnöktől egyetemi tanári kinevezést kapott. 2000-2003 között ő irányította az egyetemen a Gazdaság- és Társadalomföldrajzi Tanszéket. Az időközben nevet váltó egyetemnek, a Szegedi Tudományegyetemnek 2007-ig volt aktív oktatója, a professor emeritus címet azóta viselte, és nyugalomba vonulása után is részt vett az SZTE Földrajztudományi Doktori Iskolájának munkájában.

Településföldrajzosnak és településkutatónak vallotta magát. Még középiskolás korából hozta magával Mendöl Tibor szellemiségét. Kutatásainak középpontjában a településföldrajz és a településmorfológia állt, és ezen belül is a hazai tanyakutatás egyik legjelentősebb, iskolát teremtő képviselője volt.

Mindig boldogan, szeretetteljesen hangsúlyozta, hogy számára megadatott, hogy két nagyszerű családdal élheti le az életét, a vérszerintivel és a geográfus társak, a tanítványok, a barátok népes közösségével. Mindezt a kegyet nem véletlenül kapta meg a sorstól, hiszen közvetlensége, barátságos, sziporkázó egyénisége vonzotta az embereket. Becsei József egy szeretni tudó és szeretett ember volt. Egész életében jellemző volt az a fajta bölcsesség, ahogy az emberek és a jó ügyek felé fordult. Számára a legfontosabb ember mindig az a személy volt, akivel beszélgetett, a legfontosabb pillanatot az jelentette, amiben élt, és a legfontosabb cselekedetnek a szeretetteljes segítséget vallotta.

Bár munkája döntően Szegedhez kötötte, ugyanakkor mindig örömmel tért vissza szeretett alma materébe az Orosházi Táncsics Gimnáziumba. Minden jelentős iskolai eseményen jelen volt, sőt tevékeny szerepet vállalt a gimnázium kulturális, tudományos életében, az öregdiák baráti kör munkájában. Előadója volt a Vinculum Szabadegyetemnek, védnökként támogatta a gimnázium által szervezett Mendöl Tibor Tudományos Konferenciákat. Jelentős könyv- és térképadományokkal is segítette az iskola oktató-nevelő munkáját, gazdagította a gimnázium könyvtárát. Elsők között kapta meg a példaértékű életpályáját elismerő „*Primus inter pares*” Díjat az öregdiákok javaslata alapján. Amikor visszatért Orosházára és az alma materbe, ott tudtak folytatódni a beszélgetések, ahol korábban abbamaradtak.

---

² A szakmai gyűjtőmunkát és a gyűjtemény rendezését, előkészítését Balázs Dénes és felesége Sprincz Vilma végezte.

Kedves Professzor Úr! Drága Jóska Bátyám!

A kölcsönösen kedvelt költőfejedelem, Márai Sándor szavaival búcsúzunk és zárunk örökre a szívünkbe:

„Az életnek értéket csak a szolgálat adhat, amellyel az emberek ügye felé fordulunk. Ember vagy, tehát ember módra és az emberek között kell élned! Ember módra élsz, ha igazságosan élsz. A halálos ágyon csak akkor pihensz nyugodtan, ha mindennap, minden öntudatoddal, az igazságot szolgáltad.”

Ez volt életfilozófiád egyik vezérlő elve, amelyet konok következetességgel megtartottál életutadon. Kutatóként és emberként is lámpás voltál és maradsz számunkra.

Orosháza, 2022. szeptember 14.

Blahó János
címzetes igazgató